

Yli 120-vuotiaan rakennuksen tilat on kunnostettu aidolla ja ainutlaatuisella tavalla viihtyisäksi. Ihastuttavat huoneistot ovat samalla kertaa moderneja ja alkuperäistä 1800-luvun henkeä kunnioittavia.

Vanhaa vaalien ja kaunista rakentaaen - **Kurjenlinna**

TEKSTI **JENNI HEIKKILÄ** KUVAT: **SIMO PUSSINEN**

Oletteko katselleet Yleltä ohjelmaa nimeltä Ruma Suomi? Ensimmäinen dokumenttisarjan jakso on Turusta. Parjattua Turun torin aluetta kunnostetaan parhaillaan; kadun kulmaan nousee kolmannen kerran Hamburger Börs. Tällä kertaa vanhoihin rakennuksiin tyyliltään sopivaksi, mutta silti moderniksi rakennukseksi. Vanhan ja monesti kauniiksi koetun tyylin

vaaliminen on Suomessa harvinaista ja toisinaan jopa hankalaa. Suuri yleisö on kiitollinen ajattoman kauniista rakennetusta ympäristöstä. Näin on myös upean Kurjenlinnan alueen kohdalla. Kiitos huomaavaisen ja määrätietoisen omistajan, Kurjenlinna tulevine asuinrakennuksineen sopisikin dokumenttiprojektiin nimeltä Kaunis Suomi.

INTBAU Finland ry järjesti kiertokäynnin lokakuussa 2020 kulttuuri-historialliselle Turun Kurjenlinnan alueelle, jossa vanhat rapakunnossa olleet rakennukset on uudistettu asuin- ja toimistotiloiksi rakennuslain 117 kauneuspykälän mukaisesti. Myös Suomen Tasolasiyhdistys ry osallistui vierailulle suurella mielenkiinnolla.

INTBAU Finland ry:n puheenjohtaja **Marjo Uotila** kertoo, että Kurjenmäen sairaalan vanhat tiilirakennukset 1800-luvun lopulta muodostavat rakennustaiteellisesti ja sosiaalishistoriallisesti arvokkaan kokonaisuuden, jolla on merkittävä asema Turun kaupunkikuvassa jatkossakin. Kiertokäynnillä haluttiin nostaa esille poikkeuksellisen laadukas rakennuskohde. Järjestön tavoitteena on edistää keskustelua siitä, miten luodaan ihmisille parempia rakennettuja ympäristöjä perinteisiin pohjautuvalla rakentamisella, arkkitehtuurilla ja kaupunkisuunnittelulla – ajattoman kauniita, pitkän elinkaaren rakennuksia ja ympäristöjä. Yhdistyksen Facebook-keskusteluryhmä onkin varsin kuuluisa ”Arkkitehtuurikapina – ei enää rumia laatikoita”.

Se, että historiallinen alue sai pysyä tyylilleen uskollisena, ei kuitenkaan ollut helppo tehtävä, sillä kaupungin näkemyksen mukaan ajanhengen pitäisi näkyä uusissa rakennuksissa. Uusvanha rakentaminen on melkein kiellettyä, vaikka juuri perinteisellä ilmeellä luodaan viihtyisyyttä ja romanttisia miljöitä, jotka sisältävät klassisia piirteitä kuten harjakattoja, kaariholvia, pylväitä ja ristikkoikkunoita. Tällä teemalla Kurjenlinnan ilme koheni vanhaa vaalien viranomaisten vastuksesta huolimatta.

”Tavoitteenamme oli palauttaa vanhan talon henki, joka oli kadonnut vuosikymmenten aikana tehtyjen korjausten ja muutosten alle. Korvasimme esimerkiksi 1960-luvun purkukuntoisen parvekerakennelman paremmin alkuperäisen rakennuksen julkisivua cheyttävällä uudisosalla”, kertoo Kiinteistökartio Oy:n toimitusjohtaja **Niko Lappalainen**.

“ 1990-luvulla rakennuksessa toimi myös geropsykiatrian hoito-osastot, perheneuvola ja kotihoidon toimistot. ”

Alueen historiaa

Kurjenlinnan 2,7 hehtaarin kaupunkialue alkoi rakentua vuonna 1893, jolloin eteläiselle palstalle päätettiin rakentaa köyhäintalo. Samaan yhteyteen nousi vuonna 1899 työlaitos, sillä vähävaraiset maksoivat työllään kaupungille elatusavun vastineeksi. 1920-luvulla rakennus muutettiin miesten hoidokkirakennukseksi ja silloin siihen lisättiin yksi lisäkerros. 50-luvun lopun muutostöiden jälkeen rakennuksesta tuli mielisairaala. Vanha sairaala-alue muodostuu neljästä suuresta ja muutamasta pienemmästä uusrenessanssityylisestä kivirakennuksesta. Alueen pienempiä rakennuksia ovat mm. vanha työpaja-korjaamo, hevostalli ja luonnonkivestä muurattu ruumishuone. 1990-luvulla rakennuksessa toimi myös geropsykiatrian hoito-osastot, perheneuvola ja kotihoidon toimistot.

Vuodesta 2009 lähtien Kurjenlinna rapistui lähes tyhjillään, kunnes vuonna 2017 Turun kaupunki päätti myydä Kurjenlinnan alueen tarjouskilpailun pohjalta rakennusyhtiö Vuokrakartio Oy:lle. Vaatimuksena oli, että kehittämiskumppani ryhtyisi suunnittelemaan arvokkaan alueen herättämistä henkiin historiaa kunnioittaen. Asemakaavassa säilytettäväksi merkittyjen rakennusten viereen rakennetaan vaiheittain uudisrakennuksia, jotka myötäilevät alueen vanhojen rakennusten tyyliä. Asukkaita entisöityihin tiloihin ja täysin uusiin rakennuksiin tulee noin 400.

“ Kurjenlinna on kohde, jollaisia tänä päivänä tulee vastaan erittäin harvoin. Ammatillisesti mielenkiintoisin, haastavin, mutta myös hienoin ja merkittävin kohde, jota olen saanut olla toteuttamassa. – Tuomas Prami. ”

Vaikka vanhat rakennukset saavat takaisin alkuperäisen ulkoasunsa, asunnot toteutetaan uusimmalla tekniikalla laadukkaasti. Laadusta kertoo esimerkiksi se, että lattiat valettiin uudelleen betonista, jolloin äänieristävyys on taattu eikä kevyitä levyseiniä tehdä lainkaan. Kaikessa pyritään huolehtimaan asuntojen hyvästä sisäilmasta. Lisäksi rakennuksiin tulee uudet hissit. Asunnoista löytyy tarkoin valittuja yksityiskohtia niin seinistä, latioista (listoista lähtien) kuin kylpyhuoneistakin. Mutta parasta näissä asunnoissa ovat tiiliseinien mukuroiden lisäksi ikkunat ja niiden takana joka suunnassa olevat upeat maisemat vanhoine rakennuksineen.

Kurjenlinnan lasit

Uudet puuikkunat ovat vanhan mallin mukaisia eli kaarevia ja korkeita. Lisäksi niissä on perinteiset ristikot. Ikkunat toimitti Lepolan Puusepät Oy, joka on perinteisten puukehysovien ja perinneikkunoiden lisäksi erikoistunut valmistamaan ikkunoita ja ovia, ”joille ei ole mistään löytynyt tekijää”. Monesti nämä erikoistuotteet ovat osa merkittävää suomalaista rakennuskulttuuriperintöä. Perinneikkunoita Kurjenlinnaa toimitettiin 325 kpl ja perinnepuuovia 25 kpl.

Eristelaseit valmistti Selo Oy, Huittinen. **Sanna Mattila** Seloilta kertoo, että laseista osa on 2K-muotolaseja aurinkosu-

jauksella (Pilkington Suncool™ 70/35). Kaarevien elementtien lisäksi historialliseen kohteeseen meni satoja suorakulmaisia eris-

tyslaseja sekä tasolaseja. Osa elementeistä on osittain karkaistuja turvalaseja, komposiittivälilistalla. Joissain porraskäytävän lasissa on putoamisvaaran vuoksi laminoitu sisälasi.

Uudistettujen parvekkeiden kaarevat kaidelaseit toimitti Kaune Oy Naantalista ja lasit taivutti Tambest Glass Solution Oy, Forssa. Teräskaitteet valmistti Artiikki Oy. ”Haasteena kaarevissa parvekkeissa oli kaitteiden ja lasielementtien yhteensovittaminen, johon käytettiin muun muassa 3D-mallinnusta. Nykytekniikasta huolimatta sovitus osoittautui erittäin haastavaksi, mutta vahvalla tahdolla asiat saatiin ratkaistua ja uniikit parvekkeit kuntoon”, kertoo Rakennuspalvelu J. Martti & Co Oy:n työpäällikkö **Tuomas Prami**.

Kaarevia parvekkeita on vanhasa sairaalarakennuksessa yhteensä 11 kpl. Näiden lisäksi samalla mallilla toteutettiin pääsisäänkäynnin suorakaiteen muotoinen parveke ja kolme ranskalaista parvekettä takapihalle.

”Kurjenlinna on kohde, jollaisia tänä päivänä tulee vastaan erittäin harvoin. Ammatillisesti mielenkiintoisin, haastavin, mutta myös hienoin ja merkittävin kohde, jota olen saanut olla toteuttamassa.” – Tuomas Prami.

DIM Glass -ratkaisut lasin jatkojalostuksen edelläkävijältä.

LASILIIRI